

N:o 86.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1901, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till statens jernvägar af ett jordområde af förra militiebostället 5 $\frac{1}{8}$ mantal Billesholmsgård n:o 1 i Malmöhus län.

(I. A.)

Med åberopande af bilagdt utdrag af protokollet öfver civilärenden för den 20 april 1901 har Kongl. Maj:t uti en till Riksdagen samma dag aflåten proposition (n:o 79) föreslagit Riksdagen medgifva,

att från förra militiebostället Billesholmsgård n:o 1 om 5 $\frac{1}{8}$ mantal i Södra Vrams socken och Luggude härad af Malmöhus län finge afsöndras och åt statens jernvägar för alltid upplåtas ett å en af vice kommissionslandtmätaren Axel Nilsson år 1901 upprättad karta med gula gränslinier utlagdt och med bokstafven *a* betecknad område om 0,4753 hektar att tillträdas af jernvägsstyrelsen så fort ske kunde, under vilkor dels att jernvägsstyrelsen till nuvarande arrendatorn af nämnda boställe från den dag området af styrelsen öfvertoges till arrendetidens slut den 14 mars 1916 erlade ett belopp af etthundra kronor för år, dels ock att stängsel i gränsen mot bostället uppsattes och för framtiden underhölles af jernvägsstyrelsen.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen erinrat, hurusom uti det belopp, som i den till innevarande års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof äskats för nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägar, inginge ett anslag för uppförande vid Billesholms grufvas station af ett boställshus med uthus och källare jemte jordförvärf till belopp af 52,600 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 4 Saml. 1 Afd. 51 Häft. (N:o 86).

Vid anmälan inför Kongl. Maj:t af detta anslagsbehof hade departementschefen åberopat hvad jernvägsstyrelsen till stöd för sin framställning härom anfört, nemligen att en stor del af jernvägspersonalen vid nämnda station hyrt bostäder, afsedda för Billesholm—Bjufs aktiebolags egna arbetare, men att med anledning af utvidgad grufdrift och deraf följande större behof af grufarbetarebostäder bolaget uppsagt jernvägspersonalen till flyttning den 1 oktober 1901, och att, då andra bostäder inom ett sådant afstånd från stationen, att jernvägens personal der lämpligen kunde bo, icke stode att erhålla, det erfordrades att uppföra boställshus med 12 lägenheter om tillsammans 14 rum och 12 kök jemte uthus och källare för stationsbetjente.

Enligt hvad Riksdagen uti skrifvelse den 26 nästlidne mars meddelat, hade Riksdagen bifallit hvad Kongl. Maj:t föreslagit beträffande utförandet af ifrågavarande byggnader samt jordförvärf vid Billesholms grufvas station; och vore afsedt, att kostnaden härför skulle ingå bland de belopp, som enligt Kongl. Maj:ts förslag och Riksdagens medgifvande finge förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordnas.

Uti skrifvelse af den 8 sistlidne februari hade jernvägsstyrelsen, enär för uppförande af ifrågavarande byggnader erfordrades ett jordområde om 0,4753 hektar, som vore beläget å egorna till förra militiebostället Billesholmsgård n:o 1 om $5\frac{1}{8}$ mantal i Södra Vrams socken och Luggude härad af Malmöhus län och å en skrifvelsen bifogad, af vice kommissionslandtmätaren Axel Nilsson år 1901 upprättad karta funnes utlagdt med gula gränslinier samt betecknades med bokstafven *a*, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes, derest Riksdagen beviljade det äskade anslaget, 52,600 kronor, gå i författning om att nämnda område blefve till statens jernvägar upplåtet.

Sedan domänstyrelsen erhållit befallning att efter vederbörandes hörande öfver förevarande framställning afgifva utlåtande, hade denna styrelse med skrifvelse den 22 nästlidne mars öfverlemnadt i ärendet infordrade yttranden från

dels egendomens arrendator N. Olsson, hvilken tillkännagifvit sig ej hafva något att erinra mot ansökningen, men förbehållit sig rätt att för afståendet af jordområdet i fråga blifva ersatt med etthundra kronor årligen under arrendetiden;

dels vederbörande kronofogde, som anfört att berörda jordområde — hvilket utgjordes af åker af god beskaffenhet och gränsade med sin norra sida till ett jernvägsspår, som ginge från ofvannämnda stations bangård till två af Billesholm—Bjufs aktiebolags grufschakt, med östra sidan till den öfriga åkerjorden, hvarifrån området skulle afsöndras, med södra sidan till skogsmark och med vestra sidan till stationsområdet — vore beläget vid ena ändan af ett större åkerstycke, hvadan områdets afskiljande ej komme att

inverka försvårande på hufvudgårdens skötsel; att området borde genom jernvägsstyrelsens försorg förses med erforderligt stängsel; att hvad anginge den af arrendatorn fordrade ersättningen för området, på kronofogdens föranstaltande värdering af detsamma företagits af länsmanen i orten och två närboende skiftesgodemän, hvilka, på sätt ett af dem utfärdadt, kronofogdens yttrande bilagdt intyg utvisade, uppskattat ett tunnland jord å den del af egendomens egor, hvarest den ifrågasatta byggnaden skulle uppföras, till 2,000 kronor; samt att, då denna värdering betingade i det närmaste en afgäld af 100 kronor, om räntan beräknades till 5 procent årligen, kronofogden med hänsyn dertill hemstälde, att arrendatorns ersättning måtte antingen bestämmas till hvad denne fordrat eller hänskjutas till afgörande af skiljemän enligt lagen den 28 oktober 1887;

dels t. f. domänintendenten i Malmöhus län, som uttryckt den åsigt, att området, hvarom nu vore fråga, kunde utan någon afsevärd olägenhet för kronoegendomen från denna afskiljas, då detsamma begränsades på två sidor af redan befintliga jernvägsspår, på tredje sidan af skogsmark samt endast på fjärde sidan af åker tillhörande egendomen, samt vidare anfört att, då området med sitt läge straxt invid jernvägsstationen vore, såsom byggnadstomt betraktadt, synnerligen värdefullt, det värde, som vid den på kronofogdens föranstaltande företagna uppskattningen angifvits, icke vore högre än skäligt, hvarför arrendatorns ersättningsanspråk för mistningen af marken icke heller syntes vara öfverdrifvet högt tilltaget, helst om det toges i betraktande att områdets bruttoafkastning i arrendatorns hand i det närmaste sammanfölla med nettoafkastningen, då kostnaden för egendomens skötsel och bruk blefve nära nog densamma, om området fränskildes egendomen eller ej; hvarjemte t. f. domänintendenten rörande villkoren för områdets öfverlemnande åt jernvägsstyrelsen uttalat den mening, att det lösningspris, som marken kunde varda åsatt, borde af jernvägsstyrelsen gäldas till kronan, på det att icke öfverlåtelsen skulle förryckas för ändamål, som måste anses för egendomen såsom kronodomän främmande, hvarigenom den ena af staten bedrifna verksamheten komme att visa ett icke fullt exakt resultat på den andras bekostnad;

dels ock Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, som, med åberopande af kronofogdens och t. f. domänintendentens yttranden i ärendet, förklarar, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke funne hinder möta för den ifrågasatta afsöndringen, samt att den föreslagna ersättningen af 100 kronor årligen till arrendatorn af egendomen icke vore för högt beräknad.

För egen del hade domänstyrelsen — jemte meddelande att ifrågasvarande kronoegendom, förra majorsbostället Billesholmsegård n:o 1 om 5¹/₂ mantal, vore genom bemälda styrelses kontrakt af den 21 december 1894 utarrenderad till Nils Olsson för tiden till den 14 mars 1916 mot ett årligt

arrende af 6,800 kronor, dervid från arrendet undantagits, bland andra områden, den för Malmö—Billesholms jernväg använda mark, samt att genom stadgande i arrendekontraktets 16:de punkt arrendatorn tillförbundits att, der sådant för allmännyttigt ändamål å kronans vägnar fordrades, afstå egendomen tillhörig mark äfvensom inkomstgifvande lägenhet mot åtnjutande af minskning i arrendeafgiften, motsvarande den förlust honom tillskyndades — anført, att domänstyrelsen, i likhet med Kongl. Maj:ts befallningshafvande, icke hade något att erinra vare sig deremot, att nu ifrågavarande område, i fall beslut fattades om uppförande af den i jernvägsstyrelsens ansökning omförmälda byggnad, till plats för denna från egendomen afsöndrades och ställes under jernvägsstyrelsens disposition, eller mot föreslagna beloppet af den årliga ersättning, egendomens arrendator borde för mistningen af området åtnjuta, hvilken ersättning borde tillkomma arrendatorn från den dag området af jernvägsstyrelsen öfvertoges till arrendetidens slut; och hade domänstyrelsen hemställt att, derest området åt jernvägsstyrelsen upplättes, denna måtte tillförbindas att i gränsen mot egendomen uppsätta och för framtiden underhålla stängsel.

Upplåtelse af mark från kronodomäner till utvidgning af statens jernvägars område hade vid upprepade tillfällen på Kongl. Maj:ts framställning af Riksdagen medgifvits. Departementschefen ville i detta hänseende erinra, att Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1898, n:o 111, bifallit Kongl. Maj:ts förslag i proposition den 18 nästföretgångne mars om upplåtelse till statens jernvägar af ett jordområde från kungsladugården Ås kloster i Hallands län.

Med anledning af hvad i det nu förevarande ärendet förekommit och efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet hemställde departementschefen, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra den framställning förevarande proposition innefattar.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende blifvit hänvisadt, har icke haft något att erinra mot hvad Kongl. Maj:t uti ifrågavarande hänseende föreslagit, hvadan utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 maj 1901.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.